

RÅDETS HENSTILLING

af 11. juli 2017

om Slovakiets nationale reformprogram for 2017 og med Rådets udtalelse om Slovakiets stabilitetsprogram for 2017

(2017/C 261/24)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker ⁽¹⁾, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Den 16. november 2016 vedtog Kommissionen den årlige vækstundersøgelse, som markerede starten på det europæiske semester 2017 om samordning af de økonomiske politikker. Den 9.-10. marts 2017 tilsluttede Det Europæiske Råd sig prioriteterne i den årlige vækstundersøgelse. Den 16. november 2016 vedtog Kommissionen på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 ⁽²⁾ rapporten om varslingsmekanismen, hvori Slovakiet ikke blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dato vedtog Kommissionen desuden en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet, som Det Europæiske Råd godkendte den 9.-10. marts 2017. Den 21. marts 2017 vedtog Rådet henstillingen om den økonomiske politik i euroområdet (»henstillingen til euroområdet«) ⁽³⁾.
- (2) Da Slovakiet har euroen som valuta, og i betragtning af de nære indbyrdes forbindelser mellem økonomierne i Den Økonomiske og Monetære Union, bør Slovakiet sikre en fuldstændig og rettidig implementering af henstillingen vedrørende euroområdet som afspejlet i henstilling 1 og 2 nedenfor.
- (3) Den 22. februar 2017 blev landerapporten for Slovakiet 2017 offentliggjort. Den indeholdt en vurdering af Slovakiets fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de landespecifikke henstillinger, som Rådet vedtog den 12. juli 2016, opfølgningen på de landespecifikke henstillinger, der blev vedtaget de foregående år, og opfyldelsen af Slovakiets nationale Europa 2020-mål.
- (4) Den 26. april 2017 fremlagde Slovakiet sit nationale reformprogram for 2017 og sit stabilitetsprogram for 2017. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.

⁽¹⁾ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer (EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 92 af 24.3.2017, s. 1.

- (5) Der er taget hensyn til relevante landespecifikke henstillinger i forbindelse med programmeringen af de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene) for 2014-2020. I henhold til artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013⁽¹⁾ kan Kommissionen, hvis det er nødvendigt for at støtte gennemførelsen af relevante henstillinger fra Rådet, anmode en medlemsstat om at evaluere og foreslå ændringer i sin partnerskabsaftale og relevante programmer. Kommissionen har redegjort nærmere for, hvordan den agter at anvende den nævnte bestemmelse, i retningslinjer for anvendelsen af foranstaltninger, der knytter ESI-fondenes effektivitet til forsvarlig økonomisk styring.
- (6) Slovakiet er i øjeblikket underlagt den forebyggende del af stabilitets- og vækstpakten. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2017 forventer regeringen en gradvis forbedring af det samlede underskud til 1,3 % af BNP i 2017 og 0 % af BNP i 2019 og 2020. Den mellemfristede budgetmålsætning, dvs. et strukturelt underskud på 0,5 % af BNP, forventes opfyldt i 2018. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2017 ventes den offentlige gældskvotestørrelse at falde gradvist til 46 % i 2020. Det makroøkonomiske scenarie, der ligger til grund for disse budgetfremskrivninger, er realistisk.
- (7) Den 12. juli 2016 henstillede Rådet til Slovakiet at gennemføre en årlig finanspolitisk tilpasning på 0,5 % af BNP hen imod den mellemfristede budgetmålsætning i 2017. På basis af Kommissionens forårsprognose 2017 er der risiko for en vis afvigelse fra denne henstilling i 2017.
- (8) I 2018 forventes Slovakiet i lyset af sin finanspolitiske situation at foretage yderligere tilpasninger med henblik på sin mellemfristede budgetmålsætning om et strukturelt underskud på 0,5 % af BNP. Ifølge den tilpasningsmatrix, der er fastlagt efter fælles aftale som led i stabilitets- og vækstpakten, indebærer tilpasningen et krav om en nominal vækst i de primære offentlige nettoudgifter⁽²⁾, som ikke overstiger 2,9 %. Dette svarer til en strukturel tilpasning på 0,5 % af BNP. Med en uændret politik er der risiko for en væsentlig afvigelse fra dette krav i perioden 2017-2018 samlet set. Rådet er af den opfattelse, at Slovakiet skal være parat til at træffe yderligere foranstaltninger for at sikre overensstemmelse i 2017, og at der vil være behov for yderligere foranstaltninger fra 2018 for at overholde bestemmelserne i stabilitets- og vækstpakten. Som fastsat i forordning (EF) nr. 1466/97 bør der i vurderingen af budgetplanerne og resultaterne tages højde for medlemsstatens budgetbalance i lyset af konjunkturf forholdene. Som anført i Kommissionens meddelelse om det europæiske semester 2017, der ledsager disse landespecifikke henstillinger, skal der ved vurderingen af udkastet til budgetplan for 2018 og den efterfølgende vurdering af 2018-budgetresultaterne tages behørigt hensyn til målet om at opnå en finanspolitisk kurs, der bidrager til både at styrke det igangværende opsving og sikre Slovakiets offentlige financers holdbarhed. Rådet noterer sig i den sammenhæng, at Kommissionen agter at foretage en samlet vurdering i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1466/97, navnlig i lyset af konjunkturf forholdene i Slovakiet.
- (9) Slovakiets offentlige finanser er stadig ikke fri for risici på længere sigt. Sundhedsudgifterne truer fortsat de offentlige udgifters holdbarhed på lang sigt, da det stadig er lidt af en udfordring at forbedre sundhedsvæsenets omkostningseffektivitet i Slovakiet. Der er truffet visse foranstaltninger til at rationalisere hospitalsvæsenet og nedbringe omkostningerne, men endnu ses ingen konkrete resultater. I udgiftsanalyserne for 2016 blev der peget på mulige besparelser. Ikke desto mindre har gennemførelsen af en omfattende reform af sundhedsvæsenet og sundhedsudgifterne trukket ud, og der er kun gjort begrænset fremskridt med indførelsen af systemet med diagnoserelevante grupper, som skal ligge til grund for betalinger, og lanceringen af e-sundhedssystemer. Underskuddet i det offentlige pensionssystem forventes samtidig at blive dobbelt så stort på lang sigt, og pensionsalderen i Slovakiet er blandt de laveste i Unionen. De seneste justeringer af pensionssystemet er primært foretaget ad hoc og på kort sigt.

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1303/2013 af 17. december 2013 om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De offentlige nettoudgifter består af de samlede offentlige udgifter minus renteudgifter, udgifter til Unionens programmer, som fuldt ud modsvares af EU-midler, og ikkediskretionære ændringer i udgifterne til arbejdsløshedsunderstøttelse. Nationalt finansierede faste bruttoinvesteringer udjævnes over en fireårsperiode. Diskretionære foranstaltninger på indtægtsiden eller lovbestemte indtægtsforøgelser er medregnet. Engangsforanstaltninger på både udgifts- og indtægtsiden modregnes.

- (10) Skatteunddragelse og skatteundgåelse er blevet mindre udbredt, og der gøres en indsats for at anspore til frivillig efterlevelse af skattereglerne. Forbedringer i skatteinddrivelse har reduceret det store momsgab, der fandtes tidligere, betydeligt. Begrænsningen af momsstig ser også ud til at have haft en positiv virkning på opkrævningen af virksomheders indkomstskat. Den finansielle myndighed har sat fokus på at forbedre overholdelsen af momsreglerne, særlig ved revision. Samtidig undersøges mulighederne for, hvordan efterlevelsen af reglerne kan styrkes ved hjælp af andre foranstaltninger end revision.
- (11) På trods af forbedringer på arbejdsmarkedet som følge af god økonomisk genopretning og god jobskabelse, er langtidsløsheden fortsat en udfordring. Arbejdsløsheden blandt langtidsløse er fortsat blandt en af de højeste i Unionen. Det er især marginaliserede romaer, de lavtuddannede og unge, der er ramt. Derudover er der fortsat regionale skævheder — arbejdsløsheden i Østsllovakiet er stadig dobbelt så høj som i Bratislava. Deltagelsen i livslang læring og voksenuddannelse er fortsat lav. På trods af foranstaltninger, der ansporer lavtlønnede til at arbejde, og en igangværende reform af arbejdsformidlingen, er det stadig vanskeligt at få indført skræddersyet støtte til langtidsløse og udsatte grupper, bl.a. på grund af det høje antal sager. Slovakiets handlingsplan for integration af langtidsløse, som i vidt omfang finansieres af Den Europæiske Socialfond, har til formål at afhjælpe dette ved hjælp af en overordnet strategi for personaliserede tjenester. Den vil blive gennemført ved specialiseret rådgivning, et nyt system til fastlæggelse af profiler, samarbejde med private ansættelseskontorer og gennemførelse af målrettede uddannelsesprogrammer, der er udformet af arbejdsgivere på basis af det regionale arbejdsmarkeds behov. Romaernes deltagelse i det slovakiske arbejdsmarked er fortsat meget lav, og der gøres kun langsomt fremskridt med at øge deres beskæftigelsesfrekvens. Lav uddannelse og få færdigheder samt diskrimination er faktorer, der bidrager til deres ringe resultater på arbejdsmarkedet. Den lave beskæftigelsesfrekvens blandt kvinder i den fødedygtige alder afspejler den lange forældreorlov (op til tre år), som sjældent tages af mænd, manglende børnepasningsmuligheder, især for børn under tre år, og begrænset brug af fleksible arbejdstidsordninger.
- (12) Uddannelsessystemet er ikke tilstrækkelig gearret til at øge Slovakiets økonomiske potentiale. Uddannelsesniveaut og de grundlæggende færdigheder er fortsat alt for lavt efter internationale standarder og er blevet ringere i 2012-2015. Derudover er der stadig store regionale forskelle. De dårlige resultater skyldes primært, at de studerendes samfundsøkonomiske og etniske baggrund spiller en stor rolle, at der er problemer med ligestilling, adgang og inklusion, og at arbejdet som lærer ikke er særlig attraktivt. På trods af tottrinslønstigningen for lærere i 2016 (4 % i januar og 6 % i september) og planer om yderligere stigninger i 2017-2020 er dårlige lønvilkår og begrænset efteruddannelse af lærere blandt de faktorer, der betyder, at professionen stadig ikke er speciel attraktiv, især ikke for nye unge lærere og de, der bor i de mere veludviklede områder i landet. Den nyligt vedtagne lovgivning til bekæmpelse af segregation af det marginaliserede romasamfund skal stadig gennemføres fuldt ud, hvis den skal skabe positive forandringer og øge romaernes deltagelse i en inklusiv almen uddannelse med særlig fokus på førskoleundervisning og pasning.
- (13) Slovakiets offentlige forvaltning er ved at blive moderniseret, men korrupsion er stadig et stort problem. Korrupsion opfattes stadig som et udbredt fænomen, hvilket er en stor hindring for erhvervslivet. Kontrolmekanismer og håndhævelse af reglerne til bekæmpelse af korrupsion forekommer stadig utilstrækkelige, og det er ikke givet, at de politiske initiativer vedrørende whistleblowing og skuffeselskaber er tilstrækkelige til at løse problemet. Derudover mangler der på en række områder god praksis i forbindelse med offentlige udbud. Der udvikles uddannelsesinitiativ, som skal sætte personalet i stand til at benytte et mere effektivt udbudssystem. Interessekonflikter, skræddersyede udbudsspecifikationer og overdreven brug af tildelingskriterier, som bygger på laveste pris, er stadig et problem og resulterer i en konkurrence, der kun i begrænset omfang er kvalitetsbaseret. Det anføres jævnligt, at svagheder i forbindelse med offentlige udbud betyder, at tildelingen af offentlige midler ikke er effektiv.
- (14) Hyppige lovgivningsændringer gør det vanskeligt og dyrt for virksomheder at overholde lovgivningen og lovgivningsmæssige og reguleringsmæssige procedurer, og insolvensordninger anses ofte for ikke i tilstrækkelig grad at fremme et erhvervsvenligt miljø. Der blev for nylig nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe vedrørende erhvervslivet under ledelse af økonomiministeren, som senest i juni 2017 forventes at fremlægge forslag til foranstaltninger, der kan forbedre erhvervsklimaet. Der er stadig mange reguleringsmæssige hindringer for virksomhedsservicesektoren i Slovakiet. For at tackle dette problem blev der som led i en pakke af foranstaltninger, der havde til formål at opløse hindringer på markedet for tjenesteydelser, i januar 2017 givet specifik vejledning pr. faggruppe i en meddelelse fra Kommissionen om anbefalinger til reformer af reguleringen af liberale erhverv.

- (15) Det er stadig en udfordring for Slovakiet at forbedre effektiviteten, herunder retsvæsenets uafhængighed, selv om der gøres en indsats for at rette op på manglerne. Domstolens manglende effektivitet og uafhængighed giver dog fortsat anledning til bekymring. Den offentlige forvaltning er derudover stadig plaget af ineffektivitet, utilstrækkelig kapacitet og opsplitning. Vedtagelsen af strategien for personaleforvaltning i oktober 2015 og den nylige vedtagelse af loven om offentlig tjeneste er positive skridt i den rigtige retning. Det nye politisk uafhængige råd for offentlig tjeneste skal overvåge gennemførelsen af principperne i loven om offentlig tjeneste og den etiske kodeks for tjenestemænd. De komplekse og uigennemskuelige retsregler vanskeliggør forbindelserne mellem interesserede parter på energimarkedet. De seneste ændringer i fastsættelsen af distributionstariffer tyder på, at området fortsat er under politisk og erhvervsmæssig indflydelse. Det forventes, at den prisregulerende instans uafhængighed vil falde efter vedtagelsen af lovgivning, som giver regeringen eneret til at udnævne instansens formand og økonomiministeriet og miljøministeriet ret til at deltage i prisfastsættelsesproceduren.
- (16) Som led i det europæiske semester 2017 har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Slovakiets økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2017. Den har også vurderet stabilitetsprogrammet for 2017, det nationale reformprogram for 2017 og opfølgningen på de henstillinger, der er blevet rettet til Slovakiet i de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk politik i Slovakiet, men også til deres overensstemmelse med EU-regler og -retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen ved på EU-plan at give input til de kommende nationale beslutninger.
- (17) Rådet har på baggrund af denne vurdering gennemgået stabilitetsprogrammet for 2017, og dets holdning ⁽¹⁾ afspejles især i henstilling 1 nedenfor,

HENSTILLER, at Slovakiet i 2017 og 2018 iværksætter tiltag med henblik på at:

1. Gøre en betydelig finanspolitisk indsats i 2018, der stemmer overens med bestemmelserne under den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten, under hensyntagen til behovet for at styrke det igangværende opsving og sikre de offentlige financers holdbarhed. Forbedre omkostningseffektiviteten i sundhedssystemet, bl.a. ved at gennemføre projektet om »værdi for pengene«.
2. Forbedre aktiveringsforanstaltningerne for dårligt stillede grupper, bl.a. ved at gennemføre handlingsplanen for langtidsledige og ved at tilbyde individualiserede ydelser og målrettet uddannelse. Forbedre beskæftigelsesmulighederne for kvinder, især ved at øge udbuddet af børnepasning af god kvalitet til en rimelig pris. Forbedre uddannelseskvaliteten og øge romaernes deltagelse i inklusiv almen uddannelse.
3. Forbedre konkurrencen og gennemsigtigheden i forbindelse med udbud og øge bekæmpelsen af korrupsion ved en bedre håndhævelse af gældende lovgivning. Vedtage og gennemføre en omfattende plan for, hvordan administrative og forskriftsmæssige forhindringer for erhvervslivet kan reduceres. Gøre retssystemet mere effektivt, bl.a. ved at reducere længden af civilretlige og handelsretlige sager.

Udfærdiget i Bruxelles, den 11. juli 2017.

På Rådets vegne

T. TÖNISTE

Formand

⁽¹⁾ I henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1466/97.